

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST torek 14. junija 1949

Poslana plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale števil. 140 (1230)

Končni rezultat upravnih volitev v Trstu

Klerofašizem na pohodu - Vidali-likvidator protiimperialistične fronte - Potrdilo o pravilnosti linije Slovensko-italijanske ljudske fronte

Rezultat upravnih volitev potrjuje to, na kar smo stalno opozarjali demokratično prebivalstvo. Volivni mehanizem je bil tako sestavljen, da je imelo volilno pravico ogromno število ljudi, ki stalno bivajo v Italiji in ki so tam že enkrat volili. Število volivnih upravičencev je v Trstu skoro za 15 odstotkov višje kot povsod drugje na svetu.

Vrsta protidemokratskih odredb in ukrepov ter celotna kampanja reakcionarnih strank je dala svoj rezultat. Demokratični so šli celo tako daleč, da so poklicali na pomoč samega Boga («Il voto e' sereto, ma Dio ti vede!»). K vsemu se je pridružila še revizionistična izjava generala Aireya.

Tako se je Trst, ki ni bil nikoli tak, spremenil v klerikalno mesto. Sovinistično vzdušje, ki je označevalo vso kampanjo, je pokazalo, da je Trst še vedno leglo fašizma.

S takimi metodami si je, na nezakonit način, imperialistična, soviniistična in iredentistična fronta priborila zmago.

Kje so razlogi za tako porazen

STRANKA	Glasov	%	Sedežev
Krščanska demokracija	65.627	39.4	25
KP	35.548	21.1	13
Republikanci	9.081	5.4	3
Socialisti	10.774	6.4	4
Liberalci	3.095	1.8	1
Ljudska fronta	3.957	2.3	1
Italijanski blok	8.252	4.6	3
Fronta za neodvisnost	11.476	6.8	4
Slov. dem. zveza	3.004	1.8	1
Rep. gibanje za neodvis.	2.291	1.3	0
Tržaški blok	4.860	2.9	1
MSI	10.171	6.5	4

volivni rezultat protiimperialistične fronte?

Za tak rezultat se imamo zahvaliti predvsem Vidalijevi kampanji. Fronte SIAU, ki je samo v Trstu štela 85.000 članov, ni več. Vidali je razbil enotnost, razbil množično organizacijo in zavrgel desetstoteke ljudi, ki so predstavljal enotno protiimperialistično fronto na tržaških tleh. To je Vidali je dosegel. Zato je položaj v Trstu danes tak. Zmago, ki jo danes pobje Vidali, ni zmaga delavskih množic, ampak dejanski neuspeh protiimperialistične fronte. Glasove, ki jih je dobil Vidali, gredo predvsem na račun za vajanja delovnega ljudstva, ki se ne vidi, da je njegova kompartija dejansko le levičarski privezek italijanskega iredentističnega soviniizma.

Od kod skromni volivni rezultat Ljudske fronte?

Ljudska fronta se je znašla v kriznem ognju od strani Vidali-jevih frakcionarjev. S stalno klevetniško protijugoslovansko kampanjo so zbegali ljudi. Sirili so alarmantne vesti, češ da je Tito pred padcem, da bo v kratkem aplačal itd. Vršili so stalen politični, moralni in fizični pritisk in teror na naše ljudstvo, predvsem na naše kandidate. S tem svojim političnim moralnim in fizičnim terorjem se je Vidali znašel na isti liniji kampanje, ki jo je italijanska soviniistična reakcija vodila in jo vodi proti nam.

Iz vseh teh dejstev izhaja poučen nauk, nad katerim se mora zamisliti predvsem slovenski živelj v podeželskih občinah, ki bo šel v nedeljo na volišče. Informbirovska klevetniška kampanja je v interesu reakcije in imperializma, in prav njej se imamo zahvaliti, če je na volitvah v Trstu soviniistična in iredentistična reakcija odnesla levji delež, posledice katerega bo naše delovno ljudstvo kmalu občutilo na lastni koži. To so neizpodbitna dejstva. Taki so rezultati parlamentarne in iredentistične linije za edemokratično občino!

Kljub vsemu pa je Slovensko-italijanska ljudska fronta ohranila tisto osnovo, ki predstavlja pogoj za vzpostavitev enotnosti in naslednje protiimperialistične borbenosti v tržaškem demokratičnem gibanju.

Sožalna brzojavka OF vdovi po Otonu Župančiču

Ob nenadomestljivi izgubi Vašega življenjskega druga - našega velikega Otona Župančiča - Vam v imenu Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje in v svojem lastnem izreku iskreno in globoko sožalje.

BRANKO BABIČ
predsednik Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje

SHPZ ob smrti Otona Župančiča

SHPZ izraza ob smrti ljudskega umetnika OTONA ŽUPANČIČA globoko boleščino, zbranih okoli njenih prosvetnih društev in ustanov. Ime tega našega največjega modernega pesnika je neločljivo združeno z vsemi kulturnimi in osvobodilnimi težnjami in napori slovenskega naroda iz časov nekdanje Avstrije, iz prve svetovne vojne, ko je Župančič vsemu narodu naravnal stremenje v zarje Vidove, iz dobe med obema vojnama, ko so bile prave njegove pesmi najpristnejši izraz slovenske kulture, iz druge svetovne vojne, ko je bil pesnik glasnik narodnoosvobodilne borbe, in iz let po zmagi, ko je spremljal z nenehno skrbjo slovenske obrobne usode, zlasti na zapadu, ob Jadranu in ob Soči.

Ob svoji sedemdesetletnici je izrazil Oton Župančič odposlanstvu tržaških Slovencev svojo trdno vero v boljše usode našega ljudstva na zapadu. Njegove pesmi so mu priborile nesmrtnost v srcu vsega naroda. Njihov čar tudi pri nas nikoli ne zbledi. Z njimi smo postali tudi mi bogatejši in močnejši. Z njimi v duši in na ustnah se bomo borili za vse naše človečanske pravice, kakor nam je sam naročil: «BODITE, TOVARISI, NA TRŽASKIH TLEH S SLOVENSKO BESEDO ZNANILCI MIROLJUBNEGA TEKMovanja MED RAZNORODCI V BOJBI ZA ISTE CILJE, ZA RESNICO IN PRAVICO!»

V DUHU TE ŽUPANČIČEVE OPOROKE BO SHPZ NADALJEVALA SVOJE DELO.

SLAVA OTONU ŽUPANČIČU!
V Trstu 13. junija 1949.

GLAVNI ODBOR SHPZ ZA STO.

V Ljubljano so odpotovale na pogreb umrlega pesnika Župančiča delegacija SHPZ, kulturni delavci, tržaški književniki, člani posameznih društev in pionirske delegacije.

Tov. Bevk v Velikem Repnu na zborovanju Ljudske fronte

Volivna zborovanja v Mavhinjah, Boljuncu in Vižovljah

V nedeljo popoldne je bilo v Velikem Repnu volivno zborovanje Ljudske fronte, na katerem je govoril tov. France Bevk, pisatelj, bivši predsednik PNOO-ja sedanji podpredsednik prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije.

V začetku zborovanja je spregovoril tržaški književnik tov. Vladimir Bartol, ki je v kratkih besedah spomnil poslušalce na smrt našega umetnika pesnika Otona Župančiča.

Pred velikim številom domačinov je tov. France Bevk v svojem jedrnatem govoru orisal položaj, v katerem se vrajajo upravne volitve na Tržaškem ozemlju. Predvsem je tovrstno opozoril na težke posledice resolucije Informbiroja za tržaško demokratično gibanje. Tu so se našli ljudje, ki so iz oportunitizma zanesli spor v demokratične vrste na podlagi resolucije Informbiroja. To so ljudje, ki jim italijansko-slovensko bratstvo ni bilo nikdar pri srcu. Ti razbijajo so začeli nesramno obrekovati Jugoslavijo. To so prav oni socialdemokratski avstrijski kovači, ki so svojim soviniizmom vedno odbijali Slovence. Isto tako se je govornik dotaknil tako imenovane Slovenske demokratske zveze, na ljudski Slovenec. Isto tako se je govornik dotaknil tako imenovane Slovenske demokratske zveze, na ljudski Slovenec. Isto tako se je govornik dotaknil tako imenovane Slovenske demokratske zveze, na ljudski Slovenec.

sarji pred svoje čete proti nacifašizmu. Danes hočejo učiti naš narod z nekakšno posebno vrsto internacionalizma vsi oni, ki se danes sramujejo slavne orbe proti fašizmu in imperializmu. Toda nas je učil Lenin in Stalin. V internacionalizmu zveze smo stali na obrambi socializma. Brez Sovjetske zveze za nas ni obstanka, zato nas nikdar ne bo vrglo v objem imperializma. Naše zastave so zastave bratstva z rdečo zvezdo in prav te je odstranil sedaj Vidali. Prav zaradi tega Vidali je moramo danes nositi v ženo osebne izkaznice z označbo italijanske državljanstva. To je prvi korak izdajstva nad peterokrko zvezdo. Zato bomo volili take ljudi, ki so se izkazali v borbi proti imperializmu in njegovim hlapcem.

V Mavhinjah

V nedeljo popoldne je bilo v Mavhinjah predvolivno zborovanje Ljudske fronte, na katerem sta govorila tov. Stoka France in tov. Nada Mrakovčič. Precej vaščanov se je zbralo pred cerkvijo, prišlo pa je tudi nekaj pobalnov, ki jih je Agneletova družba naučila, kako in kaj naj kriče govornikom, da bi ljudje, ki so prišli na zborovanje, ne mogli slišati resnice o Slovenski demokratski zvezi, ki je navadna agentura anglo-ameriškega imperializma, povezana še s špijoni proti novi Jugoslaviji.

Toda Mavhinjčani so se poslali besede tov. Stoka, ki jim je povedal, da se edino Ljudska fronta na Tržaškem ozemlju bori za pravice delavcev in kmetov, da edino Ljudska fronta dosledno postavlja zahteve po spoštovanju mirovne pogodbe, dvojčnosti, enakopravnosti Slovencev in Italijanov. Tov. Stoka je opozoril Mavhinjce, da Slovenska demokratska zveza hlapčuje imperializmu, hlapčuje cerkvi, ki izkorišča svoj vpliv v politične namene, to se pravi, ki hoče vrniti Trst in ozemlje zopet Italiji. Toda tujec, če bi prišel zopet v naše kraje, bi delil nam domačinom kruh, ki bi bil zastrupljen, ki bi zastrup-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Koči Dodže obsojen na smrt

PARIZ, 13. Albanski radio javlja, da je tiransko sodišče obsodilo na smrt bivšega vladnega predsednika Koči Dodže, bivšega notranjega ministra in člana centralnega komiteja albanske komunistične partije.

Bivši minister brez listnice in bivši predsednik nadzorstvene komisije ter član politbiroja Pandi Kristo je bil obsojen na 20 let zapora. Drugi obtoženci so bili obsojeni na razne zaporne kazni.

Jugoslovanski tisk komentira razsodbo tiranskega vojaškega sodišča, s katerim je bil albanski partiot in tajnik albanske komunistične partije Koči Dodže obsojen na smrt po procesu na podlagi izmišljenih obtožb.

Koči Dodže in njegovi tovariši, piše «Borba», so žrtev elinije informacijske urada ter nenasilnih ambicij Envera Hodže. «Borba» piše tudi, da je bil Dodže usmrčen dan pred izrečeno sodbo.

TOV. FRANCE BEVK

Kdo ovira trgovinske odnose med ČSR in FLRJ

BEograd, 13. — V zadnjih mesecih se je ugotovilo, da pristojni organi v ČSR postavljajo ovire za trgovinske izmenjave med ČSR in Jugoslavijo z namenom, da bi zmanjšali njen obseg. To je predvsem v zvezi z izvajanjem sporazuma o dobavljanju produktivnih naprav. Pri zadnjih pogajanjih, ki so bila v Beogradu od 25. novembra 1948 do 1. marca 1949 z namenom, da se sestavi seznam blaga vključenega v trgovinske izmenjave, iz leta 1949 ter seznam blaga, ki naj se izvaža v ČSR v smislu dogovorov o produktivnih napravah za leto 1949-50 in 1951, kakor tudi glede drugih vprašanih je češkoslovaška delegacija prekinila pogajanja brez vsakega vzroka z namenom, da jih zavlači.

Delegacija FLRJ je predlagala, naj bi bil obseg izmenjave, ki naj se izvrši na podlagi rednega dogovora, približno enak onemu iz leta 1948 (2 milijardi in 700 milijonov dinarjev). Češkoslovaška delegacija je predlagala, naj se zniža obseg izmenjave za 4 milijarde, s tem, da se zniža dobava železnih plošč ter se izključijo popolnoma razni stroji in druge važne dobave za FLRJ. Češkoslovaška delegacija je pa na sprotno zahtevala nesorazmerne količine neželeznih kovin. Kljub vsemu pa je prišlo do sporazuma o vsi šini izmenjav v smislu rednega dogovora v znesku 1 milijarde in 500 milijonov dinarjev zaradi jugoslovanskih koncepcij. Takoj nato so začeli sestavljati seznam izvoza FLRJ za leto 1949-51 v smislu dogovora o produktivnih napravah. Predlog češkoslovaške delegacije ni bil v skladu s strukturo, določeno v dogovoru predvsem glede neželeznih kovin.

Jugoslavija je glede tega dala do- kaz dobre volje in je skoraj popolnoma sprejela češkoslovaški predlog ter zahtevala samo, naj češkoslovaška republika preneha s daljševanjem roka za dobavo. Dele-

Proglas pisateljev FLRJ ob Župančičevi smrti

BEograd, 13. — «Jugoslovanski pisatelji bodo s ponosom ohranili spomin na velikega ljudskega pesnika», je rečeno v proglasu Zveze pisateljev ob smrti velikega slovenskega pesnika Otona Župančiča.

«Njegova jasna podoba bo ostala pred nami kot zgled pesnika in borca». Proglas poudarja nato, da je Župančič navezal vse svoje življenje na usodo ljudstva in da je ostal z ljudstvom v najtežjih dneih njegove zgodovine. V prvi svetovni vojni se je čutil v njegovih pesmi mogočen protest proti imperializmu. Jugoslovanska država, ustanovljena po prvi svetovni vojni je prizadejala pesniku velika razočaranja, kar se je odražalo v njegovih delih.

Upor jugoslovanskih narodov leta 1941 je navdihnil pesniku upanje na boljše dni. Fizično šibak in bolan je iz okupirane Ljubljane pošiljal svoje pozdrave prvim partizanom Slovenije, jih bodril in pozival, naj se pogumno borijo proti okupatorju. Med zadnjimi pesmimi pesnika so one objavljene v «Književnih novinah» glasilo Zveze pisateljev, v katerih se poudarja, da delovanje pri izvrševanju nalag petletnega načrta predstavlja najboljši odgovor vsem tistim, ki danes klevetajo jugoslovanske narode.

Štirje ministri nadaljujejo razgovore o Nemčiji

VIŠINSKI PONOVO PREDLAGA sklenitev mirovne pogodbe

Zahodne države hočejo podaljšati vojaško okupacijo Nemčije za nedoločen čas

PARIZ, 13. — Nedeljski seji zunanjih ministrov je predsedoval Bevin. Prvi je govoril Višinski, ki je ugotovil, da obstajajo vprašanja, glede katerih ni neobhodno potrebno sporazumeti se še pred začetkom razpravljanja o mirovni pogodbi. Na Schumanove ugovore, da je za radi razdeljenosti Nemčije nemogoče pripraviti mirovno pogodbo, je Višinski izjavil, da ni nemogoče istovestno razpravljati o vprašanju mirovne pogodbe. Dejal je tudi, da je sovjetska vlada vedno mislila na posvetovanje z nemškimi sosedi glede umaknitve čet iz Nemčije. Dejavno pa zahodne države rajši obdržijo okupacijski statut, nego da bi mislile na pripravo mirovne pogodbe. Sovjetska delegacija vztraja na mirni pogodbi. Zaključil je, da se prične z delom za pripravo mirovne pogodbe. Zaključil je, da se prične z delom za pripravo mirovne pogodbe. Zaključil je, da se prične z delom za pripravo mirovne pogodbe.

Odprava privalne trgovine v Jugoslaviji

ZAGREB, 13. — V prostorih zagrebške velesojne se je večer začelo delo II. kongresa nameštencev trgovinskih podjetij v Jugoslaviji. Kongresu je prisostvoval tudi zvezni minister za trgovino in pretrbo Osman Karadžević, član CP KPJ ter minister za dobavo in zvezni vladj Jakov Blažević.

Minister Karadžević je izjavil, da je promet blaga na podlagi načrta, se vzame za podlago promet iz leta 1948, dosegel letno v sektorju zamenjanih dobav blaga 123%, v trgovini po vezanih cenah 112%, v

500.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

450.000 rudarjev stavka v ZDA

PITTSBURG, 13. — Od danes je stopilo v stavko 450.000 rudarjev, ki so članje v sindikatu, ki mu predseduje John Lewis. Stavkali bodo teden dni z zahtevo, da se jim priznajo boljši pogoji pri obnovitvi kolektivne pogodbe z družbo, ki je lastnica rudnikov.

Volivna zborovanja Slov.-ital. ljudske fronte

DANES!
V COLU ob 20.30
Govorita tov. dr. Daneu in Nada Kapun.

V SAMATORICI ob 20
Govori tov. Ukmar.

Na postaji PROSEK ob 19.30
Govori tov. Bole.

V SREDO
V DEVINU ob 20
Govorita tov. Kenda in Gorazd.

V FERNETIČIH ob 20
Govori tov. Daneu.

V ČETRTEK
bo govoril tov. FRANCE BEVK
na volivnih zborovanjih
v Dolini ob 15. uri
v Nabrežini ob 17. uri

V DOLINO bodo vozili AVTOBUSI: iz Gropade ob 13.30, ki se bo ustavil v Bazovici, Rimanjani in Borštu.
Iz Plavij ob 13.30, ki se bo ustavil pri Orehu in Domju.

V NABREZINO: iz Saleža ob 13.
Z Opčin ob 15, ki se bo ustavil tudi na Proseku.
Iz Devina ob 15, ki se bo ustavil v Sesljanu, Cerovljah, Mavhinjah, Prečniku in Sempolju.

Vigliaccheria Nota vlade ZSSR ameriški in britanski vladi

PARIZ, 13. — Moskovski radio je danes oddal besedilo note, izrečene vladama ZDA in Velike Britanije, v kateri se podaja stališče sovjetske vlade glede kršitve mirovne pogodbe, katere sta vladila ZDA in Velike Britanije obtožili Madžarsko, Rumunijo in Bolgarijo.

Nota poudarja, da so ukrepi, ki so jih podvzeli na Madžarskem, v Rumuniji in Bolgariji v svrhu izvajanja določb mirovne pogodbe, posebno glede obveznosti borbe proti fašističnim in drugim organizacijam, ki hočejo odvzeti ljudstvu demokratične pravice, v pristojnosti teh suverenih držav. Sovjetska nota pripominja, da smatra sovjetska vlada intervencijo vlad ZDA in Velike Britanije kot voizku, da bi izkoristili mirovno pogodbo za vmešavanje v notranje zadeve Bolgarije, Madžarske in Rumunije, ter zaključuje, da sovjetska vlada ne vidi vzroka, zaradi katerega naj bi se pridružila predlogom ZDA in Velike Britanije, ki predvidevajo sklicanje voditeljev diplomatskih misij ZDA Velike Britanije in ZSSR.

Film o V. kongresu KPJ

BEograd, 13. — V beograjskih kinematografih prikazujejo sedaj novi jugoslovanski dokumentarni film pod naslovom «V. kongres KPJ». Film spada v vrsto najbolj uspešnih in zanimivih filmov, ki so jih izdelali v zadnjem času, ter prikazuje glavne točke iz zgodovine KPJ. Režiser je uspel povežati dogodke o revolucionarnem delovanju KPJ pred vojno s tem, kar je partija napravila med vojno in po vojni do sklica V. kongresa.

Tov. Bevk v Velikem Repnu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Naj naš narod. Zato nečemo tujega kruha, sami si ga hočemo rezati, na svoji zemlji hočemo biti sami svoji gospodarji.

Cepraj so nekateri motili zborovanje, je vendar večina prihravela gospodarnosti ter s tem dokazala, da se zaveda, da je ljudska fronta edina, ki resnično lahko zastopa interese naših vasi na Tržaškem ozemlju.

V Boljuncu

Nedeljskega zborovanja Ljudske fronte v Boljuncu se je udeležilo veliko število domačinov. Seveda ni manjkali znani izjave Lovriha iz Doline, kateremu ni bilo pogodu, da je prišlo toliko ljudi na zborovanje. Zbral je skupino poborilcev in otrok od 10 do 15 let ter hotel preprečiti zborovanje z življenjem in vpijem. To pa mu ni uspelo. Ljudje so pazljivo poslušali govornika in jima poskakali.

Zborovanje je otvoril in vodil tov. Sturman. Tov. Vojo je pred vsem omenil našo enotnost in dolednost v narodno osvobodilni borbi, ožigal Vidaljevo razbijajočo rovarjenje proti naši enotnosti in kapitalizmu, ko je pristal na zlorabe in krivice okupacijske oblasti. Ožigal je dalje razne spletke okupacijske oblasti na škodo delavskemu gibanju, tiste oblasti, ki podpira težnje sovinstižnih strank za revizijo mirovne pogodbe.

Govoril je tudi tov. Petronio o vprašanjih delavskega razreda in

o potrebi njegove vzgoje v socialističnem duhu. Prikazal je, kako Vidali zaveja delavce v politično slepoto in oportunitizem, kar naj bolj škoduje delavskemu gibanju. Po končanem govoru se je oglašila med množico stara ženica, stopila je pred mikrofona in vsa ogorjena vrla v obraz Lovriha in njegovim pobornikom: »Lena je ta vaša vidaljevska kultura. Sram vas bodi!«

V Vižovljah

Ob tehi udeležbi včasovno je včeraj bilo v Vižovljah volivno zborovanje Slovensko-italijanske ljudske fronte. Tov. Hreščak je orisal politično ozračje, v katerem se je vršila volivna kampanja v tržaški občini, in cilje, ki jih italijanska reakcija in anglo-ameriški imperializem za sledenje s temi volitvami. Opozoril je na nezakonitost teh volitev in na izredno visoko število volivnih upravičencev, kar dokazuje, da so bili vsi deset in deset tisoč, ki ne bivajo stalno v Trstu; na drugi strani pa tisoči tržaških demokratov niso mogli glasovati.

Obrazložil jim je program in načela, ki vodijo Slovensko-italijansko ljudsko fronto v njeni borbi, ki je dostojno nadaljevanje tistih načel, ki so vodila slovensko-italijansko delovno ljudstvo v narodno-osvobodilni borbi in ki predstavljajo edino osnovo vsake resnično borbene protimperialistične fronte na Tržaškem ozemlju.

Ob zaključku je pozval vse zavedne Slovence, naj glasujejo za Slovensko-italijansko ljudsko fronto.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Izplačevanje poviškov tržaškim upokojencem še vedno na mrtvi točki

Glavno je bilo pred volitvami vsaj nekaj obljubiti, da pa bi bilo treba to obljubo tudi izpolniti, bi bilo seveda preteška stvar

V naše uredništvo je prišlo v zadnjem času več upokojencev, ki so želeli imeti pojasnilo glede nekaj povišanih pokojnin ki naj bi jih doležili pokojniški zavod INPS tudi za Tržaško ozemlje. Zaradi pomanjkanja prostora nismo v teh dneh ozemlje ter je izjavil da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Ukrep o povišanju pokojnin za upokojence INPS je stopil v veljavo edino v Italiji; za Tržaško ozemlje ni bil izdan še noben poseben ukrep. Sicer je INPS za Tržaško ozemlje obljubil, da bo storil

to, kar so mu obljubili v Trstu; na drugi strani pa tisoči tržaških demokratov niso mogli glasovati.

Obrazložil jim je program in načela, ki vodijo Slovensko-italijansko ljudsko fronto v njeni borbi, ki je dostojno nadaljevanje tistih načel, ki so vodila slovensko-italijansko delovno ljudstvo v narodno-osvobodilni borbi in ki predstavljajo edino osnovo vsake resnično borbene protimperialistične fronte na Tržaškem ozemlju.

Ob zaključku je pozval vse zavedne Slovence, naj glasujejo za Slovensko-italijansko ljudsko fronto.

Dokumentarni film Ljudske fronte bodo predvajali danes zvečer

v Nabrežini ob 20.30
" postaja ob 21.30
v Božičih ob 20.30
v Sv. Barbari ob 21.30

v Šempolaju ob 20.30, nato sledi prvi slovenski film: „Na svoji zemlji“

Pozivamo demokratično občinstvo, da si film ogleda!

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

Na vsak način gre za zelo pomembno povisjanje pokojnin veljavna tudi za naše ozemlje je izjavil, da bo o tem dal tudi potrebno obvestilo vsem upokojencem.

VSE V DUHU VOLIVNE KAMPANJE Tudi vprašanje vojne škode bo „rešeno“

Volitve so bile pred vrati in zato je bilo treba pobeliti z raznimi obljubami. Tako so se na primer odgovorni krogi spomnili celo na vprašanje izplačevanja vojne škode, ki bi ga bilo treba seveda po njihovem mnenju, kar hitro rešiti.

Kakšna naglica — že nekaj tednov družin ki se vedno čaka na rešitev svoje prošnje glede izplačila vojne škode. Pomislimo samo, da so vendar potekala že štiri leta, odkar se je končala vojna in da je to vprašanje vedno čakalo dokončne rešitve.

No, in sele pred volitvami je prišlo, kot strela z jasnega neba, predlog italijanskega ministra g. Pella, ki se spomni na to vprašanje vojne škode ter zahteva ustanovitev posebnih odborov, komisij itd., ki naj bi vse pomagale, čim prej rešiti ta pereči problem. Če bi trajala predvolivna doba še nekaj časa več bi morda rešitev tega vprašanja še precej napredovala.

Tako vprašanje naj prizadeži, ki še niso prejeli vojne škode, upajo da bo vsaj del teh obljub rešen in da bodo morda po tolikem času vendarle dobili vsoto denarja, s katero si bodo lahko popravili ali nakupili vsaj delno to, kar so za časa vojne izgubili.

Opozarjamo naše čitatelje, da bomo tudi v bodoče pisali in objavili vsako nerednost, za katero bi izvedeli.

Nesreča na delu v Ilvi

Sineci ob 6. uri so težko ranjenega pripeljali v bolnišnico 42-letnega delavca Oliviera Senaborja iz ul. Costalunga 33. Senaborju ki delava v Ilvi na žerjavih, je padel na glavo z višine 18 m kos železa. Stanje ranjenca je težko.

Železniški promet v letošnjih štirih mesecih

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je železniški tranzitni promet

	januar	februar	marec	april
Avstrija	143.849	174.275	170.874	187.728
Italija	28.606	40.394	38.459	29.555
CSR	28.226	19.152	38.275	33.914
FRJ	10.603	15.994	13.422	13.061
Nemčija	4.576	4.835	4.041	3.088
Madžarska	892	6.865	12.215	9.073
Poljska		1.347	6.308	2.643
Švicca		932	559	895
ostali		1.270	1.098	988
SKUPAJ	214.898	265.322	282.804	291.309

Gornje številke niso čisti tranzitni promet zlasti ne podatki za Italijo, kjer je večina blaga namenjena krajevnemu tržaki potrošnji oči, preskrbi industrije v Italiji (prevoz železnic) iz ščitnice »A« (v Trstu) v Italijo. Pri Avstriji je večji del ERP-prometa; na civilni pre-

met odpade po dosedanjih praksah okrog 40%. Vse ostale države imajo civilni promet. Krepko raste delovna sila, kar pomeni, da je prišel narasla znova madžarski promet z Nemčijo in Poljsko so dobave promet za Trst.

Mednarodni šport

Mednarodni nogomet. V nedeljo je bila v Budimpešti mednarodna nogometna tekma med Italijo in Madžarsko, ki je končala neodločeno 1-1. Gledalcev je bilo okrog 50.000. Prisostvoval je tudi predsednik madžarske republike ter drugi ministri. Oba gola sta padla že v prvem polčasu.

V mednarodnem tekmovalju petih držav je Madžarska sedaj na prvem mestu za dve točki pred CSR.

Ostala nogometna tekmovalja: Španija - Irski 4-1; Holandska - Danska 2-1.

Tekmovalje za Davisov pokal. Tekmovalje v tenisu za Davisov pokal med Italijo in Cilje se je končala z zmago Italijanov s 4-1. Igra je potekala Cuccelli - Babien 7-5, 8-6, 7-6, 6-1. Del Bello - Taverner 8-10, 6-0, 6-1.

Tekma med Jussefovimi in Švedski v Zagrebu je bila prvi dan prikončana zaradi dežja po zmagi Pellinca nad Bergelinom s 4-5. V peti tekmi je Johansson premagal Mititza v 5. setih.

Tek okrog Milja

Lahkotletski odsek ZDTV sporoča vsem včlanjenim društvom, da bo 16. t. m. v Miljah tek na 3.500 m (tek okrog Milja). Poleg tega bo tek tekmovanja v teku na 100 m. Vsa tekme bodo dopoljene.

Čas odhoda iz Trsta bomo se pravočasno javili.

Turnir košarke v Miljah

Odsek za košarko ZDTV bo organiziral za četrtek 16. t. m. turnir štirih v Miljah z udeležbo sledečih skupin: Tovarno strojev, Arzenal, SK ILVA in Dijskoj FD.

Tekme bodo dopoljene, finale pa popoldne. Igralo se bo do odločitve (izenačeni rezultati se ne bodo postavili).

Mednarodni šport

Mednarodni nogomet. V nedeljo je bila v Budimpešti mednarodna nogometna tekma med Italijo in Madžarsko, ki je končala neodločeno 1-1. Gledalcev je bilo okrog 50.000. Prisostvoval je tudi predsednik madžarske republike ter drugi ministri. Oba gola sta padla že v prvem polčasu.

V mednarodnem tekmovalju petih držav je Madžarska sedaj na prvem mestu za dve točki pred CSR.

Ostala nogometna tekmovalja: Španija - Irski 4-1; Holandska - Danska 2-1.

Izboljševalna dela na Lonjskem polju

ZAGREB, 13. — Začela so se velika izboljševalna dela na Lonjskem polju v severni Hrvatski. V treh letih bodo ponovno pridobili za obdelovanje 60.000 ha zemlje, ki je pogostoma povzročena poplavam. Sedanje delo je osredotočeno na velikem prekopu, ki bo tekkel ob Savi in bo sprejel večji del vode te reke v času velikih naličev na onem delu Save, kjer je struga bolj ozka, in bo tako preprečil velike poplave.

Istočasno se gradi velik varovalni nasip ob reki ter obrežen sistem malih kanalov, po katerih se bo odtekala voda številnih potokov. Za leto bo 10.000 ha zemlje zavarovanih proti povodinjim ter jo bodo uporabili za gojitve žita, industrijskih rastlin in sočiva.

Demonstracije v Tokiu

TOKIO, 13. — V soboto se je okoli 12 tisoč demonstrantov zbralo pred cesarsko palačo in se protestirali proti militarizaciji policije ter zahtevali ukinitve določb, ki omejujejo pravico manifestacij in demonstracij.

Ameriške okupacijske oblasti so dale nalog japonskim železničarjem, naj prenehajo s stavko. Oblasti izjavljajo, da je ta stavka protizakonita in da škoduje interesom okupacijske sile. Ameriške oblasti so tudi sklenile, da bodo pogajanja s stavkajočimi prekinitve, dokler ne bodo železničarji zopet šli na delo.

V pismu, ki ga je danes poslal Mac Arthurju, obojca sovjetski delegat v zavezniškem svetu na Japonskem Derevjanko militarizaciji japonske policije in pritisk na sindikalno gibanje. Pismo poudarja, da protizakonito delovanje vlade in japonske policije krši direktive komisije za Daljni vzhod in potrditveni sklepe ter ovira demokratizacijo Japonske. Pismo posebno obojca nastop policije dne 30. maja proti demonstrantom v tokijski občini palači ter ugotavlja odgovornost policije za smrt enega teh demonstrantov.

Lažne vesti o povratku Nemcev v CSR

PRAGA, 13. (Tanjug) — Notranje ministrstvo je izdalo uradno poročilo, ki zanika klevetniško vest, ki jo je razširil »Glas Amerike« glede povratka 200 tisoč Nemcev v CSR.

V poročilu je rečeno, da v objavi, ki jo je objavilo notranje ministrstvo 18. maja 1949 o roku za predložitev zahtev za vrnitev državljanstva osebam nemške narodnosti, se izrečno poudarja, da imajo pravico predložiti to prošnjo samo Nemci, ki so stalno pristojni na ozemlje češko-slovenske republike.

Namen kampanje »Glas Amerike« obojci v tem, da prikrija dejstvo, da ameriške okupacijske oblasti v zahodni Nemčiji niso hoteli sprejeti na svoje področje številne Nemcev, ki jih določa potrditveni spoznanje.

16 letna kopalka utonila v Miljskem zalivu

Včeraj popoldne so policijski agenti iz Milj morali priti na pomoč skupini mladih kopalcev, ki so se kopali v Miljskem zalivu. Kopalka so se 16-letna Padovan Ana Marija s Spodnje sv. Marije Magdalene 168, dalje 16-letna Marija Svetlana s Spodnje sv. Marije Magdalene 357 in 17-letni Nino Bjekar iz Spodnje sv. Marije Magdalene 372.

Svetinova, ki ni preveč vešč plavalnica, bi nekopanjem kmalu utonila. Le nekaterim bližnjim kopalcem, ki so takoj prišli na pomoč, je treba pripisati, da Svetinova ni utonila. Iz morja so jo zvelikli skoro na pol zadušeno. Traječiji pa je prav tako med kopanjem izgnila med valovi. Policijski agenti so jo zaman iskali nekaj ur. Šele ob 17.30 trupo potegnili iz morja. Po pregledu s strani sodnih oblasti so truplo pripeljali v mrtvašnico kapelo v Trstu. Svetinova pa so pripeljali v bolnišnico takoj po prihodu, vendar je na pol zadušena.

Prometne nesreče

Od 9.40 so na opazovalni oddelki pripeljali 56-letnega teška Marija Alojzija iz ul. Gozzi 5. Potolečen ima obraz. Ker je bil pijan ni mogel nitišar točnega povedati zdravniškemu osebju, od kod so njegove praske.

Za njim so pripeljali v bolnišnico na ortopedski oddelki 23-letnega Virgilija Sego iz Sv. Barbare št. 605 nad Miljami. Sega, ki dela v ladevalnici pri Sv. Roku, je nesrečno padel z železniskega vagona na tirnico. Pri tem pa si je zlomil desnoolenko. Zdravit se bo moral 3 mesec.

Na tretji kirurški oddelki glavne bolnišnice so pripeljali 52-let-

SKUPINA PEPPINO DE FILIPPO V „VERDI“

Peppino de Filippo: „Gospodova njiva“ (Komedija)

na. No, »Gospodova njiva« krasno uspeva in naj jo nesrečni Rok presadi kamor koli, medtem ko njegove njive komaj da kaj obrodijo. Seveda ni Peppino tako omejen, da bi hotel svojemu občinstvu dati, da ima vso za slugo za dobro uspevanje francoske njive zopet božji blagoslov, marveč tudi umno nakaže, da so bratje francoski spretni poljedelci od trmestega, nezolaneja in starokopitnega brezobnega Roka. A skozi vrstice nam skuša vendarle dati razumeti, da je v Rokova brezobnost kriva vseh njegovih nadlog. In ko mu najde hlapec še zaklad — in sicer na obožini in ne na njegovi brezobni njivi, pobesni pogoltno in se začne prišakati z bogom in hudicem. Suša pritiska na polje, poleg prvega se najde še drugi zaklad, pa tudi njun lastnik, francoski napravitelj procesije (o kakem konzultiranju meteoroloških poročil po iznajdljivih bratih francoskih naš Peppino modro moli) in če se ulije izdaten dež na izsušeno zemljo. Tako je spregovorilo samo nebo in kaj preostane drugega, kot da gre stavo pot v Canoso in se spokori in spreobrne.

Zgodba je nedolžna in preprosta. A de Filippo jo je zabil z bodicami humorja, ki streljajo na vse strani in ki so včasih ne-slane, da ne rečem neokusne (besečna igra z imenom Stalin).

Peppino ima svoje igralke in igralce dobro v oblasti. V dobro izenačeni igri so se izkazali igralci z vrha in talentom, posebno obga pativa (Cesare Pettarin in Franco Castellani) dalje advokat Penella (Mario Marasca), Rokova sestra Francessa (Gianna Paccetti) in drug, Kajpada je vse

nadledel Peppino s svojo prvo igro in večje razvito komika, ki je zdaj iscalil kot nevoljen kolonček, zdaj spet spal bodice kakor sap na vse strani.

Občinstvo se je zabavalo in nagradilo Peppina in njegove igralce z aplavzi.

Peppino de Filippo in Mascaria „Tisti dnevi“ (Ure, dozivele v vseh dejanjih in štirih slikah)

Znajdemo se tik po koncu zadnje vojne v nekem mestu Severne Italije. Napolitanec Ernesto je na ženitnem potovanju in pride v hotel, kjer gospodarja osebo katejli. Angliji in Amerikanci, in kjer se mora zadovoljiti s sobo brez postelje in s pomanjkanjem vsega. Njun sosed je, glaj, njun stari prijatelj, advokat del Balzo, ki se je udeležil partizanskega gibanja v mestecu, kjer sta živela tudi napoparodena Ernesto je življen, bolj se vsakega žuma in prav sda razvoja nevihta, ormi in treska, kot bi padle bombe. Kot rečeno, v sobi udobnosti ni in ženo lečeta spat, kakor pač moreta. Plusjivi Ernesto podoljiva v sanjah dneve tik pred osvojitvijo. Druga slika prikazuje Ernesto, gospa Celeste s hčerko Adele, neka židovska družina itd. Na obisk prihaja tudi advokat del Balzo. Vsi postvajo londonski vodni, med vsemi je najbolj strahopeten nesrečni Ernesto, ki se sicer najbližji človek na svetu in ki si ga je uodil izbrin za neprestalnega junaka. Adelin hči Maria se namreč udeležuje nočnih partizanskih

Fizkultura

Nogometno prvenstvo Tržaškega ozemlja

Za nogometno prvenstvo Tržaškega ozemlja je bila v nedeljo odigrana samo tekma in to v Kopru, kjer je Ponziana B neprimakovano premagala Arizoni z 2-0.

Turnir košarke v Miljah

Odsek za košarko ZDTV bo organiziral za četrtek 16. t. m. turnir štirih v Miljah z udeležbo sledečih skupin: Tovarno strojev, Arzenal, SK ILVA in Dijskoj FD.

Tekme bodo dopoljene, finale pa popoldne. Igralo se bo do odločitve (izenačeni rezultati se ne bodo postavili).

Tek okrog Milja

Lahkotletski odsek ZDTV sporoča vsem včlanjenim društvom, da bo 16. t. m. v Miljah tek na 3.500 m (tek okrog Milja). Poleg tega bo tek tekmovanja v teku na 100 m. Vsa tekme bodo dopoljene.

Čas odhoda iz Trsta bomo se pravočasno javili.

Mednarodni šport

Mednarodni nogomet. V nedeljo je bila v Budimpešti mednarodna nogometna tekma med Italijo in Madžarsko, ki je končala neodločeno 1-1. Gledalcev je bilo okrog 50.000. Prisostvoval je tudi predsednik madžarske republike ter drugi ministri. Oba gola sta padla že v prvem polčasu.

V mednarodnem tekmovalju petih držav je Madžarska sedaj na prvem mestu za dve točki pred CSR.

Ostala nogometna tekmovalja: Španija - Irski 4-1; Holandska - Danska 2-1.

Tekmovalje za Davisov pokal. Tekmovalje v tenisu za Davisov pokal med Italijo in Cilje se je končala z zmago Italijanov s 4-1. Igra je potekala Cuccelli - Babien 7-5, 8-6, 7-6, 6-1.

Tekma med Jussefovimi in Švedski v Zagrebu je bila prvi dan prikončana zaradi dežja po zmagi Pellinca nad Bergelinom s 4-5. V peti tekmi je Johansson premagal Mititza v 5. setih.

Tek okrog Milja

Lahkotletski odsek ZDTV sporoča vsem včlanjenim društvom, da bo 16. t. m. v Miljah tek na 3.500 m (tek okrog Milja). Poleg tega bo tek tekmovanja v teku na 100 m. Vsa tekme bodo dopoljene.

Čas odhoda iz Trsta bomo se pravočasno javili.

ROLEDAR

Torek 14. junija
Bazilij, Brislav
Sonce vzhaja ob 4.14, zahaja ob 19.56. Dolžina dneva 15.42. Luna vzhaja ob 23.19, zahaja ob 7.20.
Jutri sredi 15. junija
Vid, Dragonir

SPOMINSKI DNEVI

1943 so sile NOV in POJ preble nemški obroč v V. ofenzivi ter prešle cesto Foča-Kalinovik.
1811 je bil rojen V. G. Belinski, veliki ruski kulturni delavec, literarni kritik in revolucionar. Umrl je leta 1848.
1886 je umrl slavni ruski dramatik A. N. Ostrovski. Rojen leta 1823.
1798 je bil rojen Frančišek Palacky, znameniti češki zgodovinar.

PRESKRBA

Delitev testanin. Danes bodo pričeli v mestu in podčelju deliti bele testenine. Navadni potrošniki prejmejo po 2 kg na osebo na odrejek XIII in XIV. (Obrok vsebuje 40 odst. dolgih in 60 odst. kratkih testenin). Teški in najtežji delavci prejmejo 600 gr. delavci zaposleni pri zavezniki vojaški vojski pa 300 gr dodatka na osebo.
Konec razdeljevanja 30. t. m. (za delavce pri zavezniki vojski 15. julija). Cena v mestu 100 lir, na podeželju 102 lir.

ENOTNI SINDIKATI

Osnredni odbor Zveze ES. V sredo 14. t. m. ob 18 je sklicana na sedežu ul. Montifort 3 seja osrednjega odbora Zveze ES s predsedniki in tajniki strokovnih zvez. Dnevni red je sledeč:
1) prijateljski sporazum in sodelovanje z CGLI; 2) položaj in sindikalni izlet v Buje, Novi grad (Umag). Prijave sprejema odbor do torika 14. t. m. Vabljeni so tudi svojeji članov.

PROSVETNA DRUŠTVA

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Iz spomenice DFS rimski vladi Održavljanstvu in poitalijančevanju slovenskih priimkov

Povrniti je treba italijansko državljanstvo vsem, ki so se morali zateči v tujino zaradi fašističnega preganjanja v najrazličnejših oblikah...

Deset in desetotisoč Slovencev so se po prvi svetovni vojni morali umakniti iz Italije v druge države... Povrniti je treba italijansko državljanstvo vsem, ki so se morali zateči v tujino zaradi fašističnega preganjanja...

PRESKRBA

RAZDELJEVANJE KAVE

Ta teden so začeli z razdeljevanjem kave po nižnji ceni v okviru proste cene. Obrok za posameznega potrošnika znaša 300 gr. surove 240 gr. pražene kave...

Sprejemni izpiti na slovenski srednji nižji šoli

Ravnateljstvo slovenske nižje šole v Gorici sporoča, da se bodo sprejemni izpiti na tej šoli šteli v petek 17. t. m. ob 9. uri zjutraj...

Zaprta cesta v Štandrožu

Kakor poroča goriško županstvo mora železniška uprava izvršiti nekatera nujna dela na železnici ob cestnem prehodu pri km 39,047...

KONCERT GOJENCEV GLASBENE SOLE

Pretekli teden so imeli gojenci občinske glasbene šole v dvorani delovnih stanov na goriškem gradu koncert, na katerem so pokazali svoj napredek v tekočem šolskem letu...

PIVCI IN PEVCI

V nedeljo zvečer se je zbrala vesela družba mladih fantov, ki se je po daljšem sprehoju zatekla v gostilno. Najprej so si utesili žejno in šele nato jim je prišla pijača...

Delavci za pomoč stavkajočim poljskim delavcem

V okviru Delavske zbornice je bil postavljen posebni pokrajinski odbor za solidarnost s poljskimi delavci...

Komunike delegacije DFS po vrnitvi iz Rima

Ko se je vrnila delegacija DFS iz Rima, so se sestali člani ne izredno seje, s katero nam so poslali naslednje poročilo:

V četrtek 9. junija t. l. popoldne je bila sprejeta delegacija Demokracije fronte Slovencev v Italiji, v odsotnosti ministrskega predsednika De Gasperija...

Komunike delegacije DFS po vrnitvi iz Rima

Ko se je vrnila delegacija DFS iz Rima, so se sestali člani ne izredno seje, s katero nam so poslali naslednje poročilo:

V četrtek 9. junija t. l. popoldne je bila sprejeta delegacija Demokracije fronte Slovencev v Italiji, v odsotnosti ministrskega predsednika De Gasperija...

IZMENJAVA JETNIKOV PRI RDEČI HISI

V soboto dopoldne so jugoslovanske in italijanske oblasti izmenjale na bloku pri Rdeči Hisi svoje jetnike v smislu pravega sporazuma...

ALSI SI ŽE NAROCNIK «PRIMORSKEGA DNEVNIKA»

Italijansko potorno sodišče pred dvajsetimi leti obsodilo na dosmrtno ječo. Med ostalimi Jugoslovanci, ki so se vrnil domov, je tudi Kodača Frančiška iz Budanj...

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA G. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Kmetijski strokovnjaki in kmetijske zadruge

Praktičen poskus zaleže več kot dobro pripravljeno predavanje, ker besede mičejo, zgledi vlečejo

Pred zadnjo vojno so kmetijski strokovnjaki v naših krajih vrtili propagandno in dajali razna navodila, ki kapitalističnim zemljiškim posestnikom, t. j. onim, ki so uneli potrebna sredstva na razpolago...

GLEDALIŠČE A. RISTORI v KOPRU

Gostovanje ljubljanske Opere

Danes 14. junija operni balet in Ljubljane. Borodini: Polovski ples iz opere Knez Igor

Plesjeje: S. Japljeva, S. Suhi in baletni zbor. Koreograf: Peter Golovin

Dirigent: Samo Hubad. Fr. Lhotka: LOK - II. dejanje

Solisti Pio in Pina Mlakar. Koreografija: Pia in Pina Mlakar

Dirigent: Samo Hubad. Hristić: Ohridska legenda

Izvajajo: M. Goljeva, M. Rupševa, M. Škerjanec, T. Lenuškarijeva, S. Erjen, S. Polik, S. Suhi, P. Oblak in baletni zbor.

Koreografija: Pia in Pina Mlakar. Dirigent: Dr. Danilo Svava.

Prodaja vstopnic danes od 10 do 12.30 in eno uro pred predstavo pri gledališki blagajni.

Občinstvo je naproseno, da prihaja k predstavam točno.

Nedeljska baletna predstava «Mala balerina» v izvedbi Pie in Pina Mlakarja s hčerko, znanih evropskih plesalcev, je odlično uspeša.

Občinstvo je naproseno, da prihaja k predstavam točno.

Občinstvo očita vsem štirim, da so sodelovali pri terorističnih skupinah ki so vršile zločine nad mirnim prebivalstvom, pretepalji ljudi, jim povzročali telesne poškodbe, dajali pihi ricinovo olje, jih spravljali v zapore.

Tako je Glavinu Ruggero kot aktivni fašist in pripadnik skupine, sodeloval v pohodih in grozljivi zločini, umoril ljudi, deloval v službi vojnega policarja, deloval v službi vojnega policarja, deloval v službi vojnega policarja...

Občinstvo očita vsem štirim, da so sodelovali pri terorističnih skupinah ki so vršile zločine nad mirnim prebivalstvom, pretepalji ljudi, jim povzročali telesne poškodbe, dajali pihi ricinovo olje, jih spravljali v zapore.

Tako je Glavinu Ruggero kot aktivni fašist in pripadnik skupine, sodeloval v pohodih in grozljivi zločini, umoril ljudi, deloval v službi vojnega policarja, deloval v službi vojnega policarja...

Občinstvo očita vsem štirim, da so sodelovali pri terorističnih skupinah ki so vršile zločine nad mirnim prebivalstvom, pretepalji ljudi, jim povzročali telesne poškodbe, dajali pihi ricinovo olje, jih spravljali v zapore.

Tako je Glavinu Ruggero kot aktivni fašist in pripadnik skupine, sodeloval v pohodih in grozljivi zločini, umoril ljudi, deloval v službi vojnega policarja, deloval v službi vojnega policarja...

Občinstvo očita vsem štirim, da so sodelovali pri terorističnih skupinah ki so vršile zločine nad mirnim prebivalstvom, pretepalji ljudi, jim povzročali telesne poškodbe, dajali pihi ricinovo olje, jih spravljali v zapore.

Tako je Glavinu Ruggero kot aktivni fašist in pripadnik skupine, sodeloval v pohodih in grozljivi zločini, umoril ljudi, deloval v službi vojnega policarja, deloval v službi vojnega policarja...

Portorož spreminja svojo zunanost

Nekdaj letovišče aristokratov in pustolovcev: danes kraj odhaja za delovno ljudstvo

Ze več mesecev je v Portorožu nenavadno živahnj. Kamor kol, se ozreš, vidiš delo in delo. Popravlja se hiše, hoteli, javne lokale, zidajo in belijo, čistijo parke in vrtove, izravnavajo ceste in poti.

Pred vojno je bil Portorož svetovno znano letovišče in zdravilišče za denarne veljake, aristokrate in pustolovce, ki so prihajali v razkošnih avtomobilih iz vseh delov sveta uživati nenavadno lepoto Portoroža.

Danes se Portorož obnavlja in začetki so vidni. Zepet bo postal letovišče in počivališče, za kar je ustvarjen že po svoji naravni legi, a sedaj ne več za bogataše, temveč za delovno ljudstvo, ki v bivšem Portorožu ni imelo vstopa v javne lokale v kavarni in hotelu, za ljudstvo, ki je le od daleč zlo preko ograj na bogostvo in razkošje. V tem lepem kotičku Istre bo našo razvedrilo, sonce in morje, kjer si bo krepilo zdravje in nabiralo novih moči. Kilometer dolga plaža nudi poleg sončnih in morskih, tudi zračne in pešene kopele. Morska voda vsebuje mnogo različnih soli, brom in jod, ki zdravilno vplivajo pri raznih vnetjih, pri obolenju dihalnih organov, motnjah krvnega obtoka, prebavil...

Tako prihaja do izražanja napredna misel, ki pravi: Kjer ima v rokah obdelavno ljudstvo, si samo in s svojimi močmi ustvarja pogoje boljše življenje.

Odvoritev lutkovnega gledališča v Portorožu

V četrtek 16. junija ob 18. uri bo v Ljudskem domu v Portorožu prva lutkovna predstava. Na sprejeto je J. Jurkovec govori, J. K. bo bomo veliki in J. Poljančič v Cefelju.

Stari, pripeljite svoje otroke na odprtveno predstavo! Pionirji, pridite polnostevlino vsi v vse gledališče!

Pomjan Uspehi bodo za vse Vseh krajev pomjan in obveznih, ki jih ljudstvo sprejema za novo trimesečno tekmovalstvo: «Za gradnjo družinskih domov in obnovo» in iz nje vsaj se nič. Bomo pa danes malo več povedali, kaj vse nameravamo napraviti v tem tekmovalstvu.

Borba proti špekulantom

Kjer je na obliabi delovno ljudstvo ni mesta za špekulante.

Naša narodna zaščita, zvesti izvrševalec ljudske volje, je v zadnjem času pričela z ostro borbo proti špekulantom in vsem ljudem, ki bi radi na račun delovnega ljudstva polnili svoje malhe.

Dnevno prihajajo prijave pravnim referentom o prestopkih odredbe za pobiranje špekulacije in gospodarske sobotaze. Prav tako škoro ni dneva, da ne bi organi narodne zaščite pridržali katerega izmed teh ljudstvom škodljivih elementov, kateri vsaj črnohorjanski in špekulirajo za lahkimi zaslužki, kot da bi pomagali pri obnovi. Naravno, da jim je pri veliki enotnosti naših zaščitenikov postavljenih toliko ovir, da izvršujejo svoje nebedne posle le z največjo tveganostjo, v kolikor jih sploh morejo vršiti. Prej ali slej pa dajo v roke pravici. Kako, kaj, v kolikoli sledeči primeri:

Fonda Angela ima v Portorožu trgovino s sadjem in zelenjavo. Čuječe oko naših zaščitenikov jo je opazilo, ko je prodajala jagode po višji ceni, kot je bilo dovoljeno po ceniku. Bila je prijavljena pravnemu referentu.

Znani kulak Vatovec Lazar iz Češarjev ni napravil prijave svojih posevkov za leto 1944-1949. Bil je kaznovan na en mesec obveznega dela in 15.000 globe.

Za isti prestopok kot zgoraj je bil kaznovan s denarno globo 10.000 lir Zanella Rihard iz Ankaranu.

Za sindikalno enotnost in solidarnost delavcev

Proglas Delavske zbornice v Gorici proti sindikalnim razbijalcem

Izvršni odbor Delavske zbornice za Gorico in pokrajino se je 8. t. m. zbral k redni seji. Ob tej priložnosti so protičili in razpravljali o razkolniškem zadržanju, ki so ga zavzeli razni vodje strank kot PRI in PSLI. Ker uradno izjavljajo, da je bila na pokrajinskih sedežih iznesena v tem imenu. Odbor vidi v tem ponovnem poskusu sovražnikov delavskega razreda, ki hoče z njim oslbiti delavce, ki so v upanju, da jih bo na ta način podvržel in jim zopet odvali delavnost, gospodarske in demokratske pridobitve, ki jih je iztrgalo kapitalizmu v štirih letih neprestane in trde borbe.

Posebno zločinski naprotili delavčemu razredu je položaj novih republikanskih republikanskih in epselinskih vodij, v tuči prvega izdatstva, ki sicer ni uspešno nišeti načeti moči in volje do borbe delavcev, pa vendar dalo možnost konservativnemu in izkoristivskemu razredu, da je začel s svojo ofenzivo. Za ofenziva je bila združena in na splošno zavrnjena, vendar je na nekaterih odsekih, ki so bolj podvrženi političnemu vplivu, povzročila celo ali umik s položaja in povzročila tako znatno moralno in gospodarsko poslabšanje strokovnih skupin (učiteljsko, uslužbeni pri kreditnih podjetjih, državni uslužbeni in na splošno, uslužbeni pri INPS itd.).

Se bolj zločinski je položaj novih razkolniških vodij, ker so začeli z njim v trenutku, ko klerikalna vlada vedno bolj odkriva svojo razredno in režimsko politiko ter se brutalno zaganja proti delavstvu, obnavlja politiko ustrahovanja in izsiljevanja, ki zavrača slehernega demokratizma obliki ali vsebino, politika nepozivanja, ki se namreč nobene vrstnosti podlage in s samoljubno vramenostjo krši ustavo ter povzroča vedno večjo notranjo neslogo in vedno bolj ogroža sodelovanje ter mir med narodi.

Zločinski se prikaže odepitve tudi glede na opravila, ki so prav tako letovna, izmenična in nemišljena kot ona prvih izdatilcev. Vsi navedeni zločinski CGIL, kot enotnega sindikalnega organizma izraža največje spoštovanje demokratične in bistva kakor tudi pretirano poudarjanje strankarskim zahtevam razkolniških manjšin. Po drugi strani pa je proti izsiljevanju in proti razkolniški smeri, ki so javno zahtevali popoln preobrat moralnih vrednot, da v demokratičnih zakonih s povzročajo zločinski manjšini.

Izvršni odbor pri tem opozarja na druge, da se vodje starega in novega izdajstva, in ne glede na demokratski sklep organizacije odšli v London ter pristopili k sindikalnemu odboru ERP, On, Parri le pristovoval znani sindikalni ustanovodajni skupščini, ki so jo organizirali razkolniški demokristjanski vodje. Končno je Canini skupaj z on, Pastorejem šel v ZDA na prijateljski obisk k vodjem CIO in AFL, ki so organizirali in povzročili zgled, ki v svetovni sindikalni zvezi, katere važen član je tudi naša CGIL.

Vse to smo navedli v dokaz velike strpnosti, ki jo je imela CGIL nasproti tem gospodom, in činičnega izražanja ter preziranja, ki so ga kazali proti enotni organizaciji naših delavcev.

Izvršni odbor je z velikim veseljem sprejel na znanje, da bodo železničarji, nosači, grafiki, bančni uslužbeni, kovinarji, električarji in jastvinearji, vključeni pri republikanskih in pri PSLI kakor že oni, ki so bili vključeni pri DC, nastali zavestno in odločno združeni v veliki družini CGIL. To so prvi in pomembni odgovori delavskega razreda. Izvršni odbor vabi republikanske in saragatovske delavce naše pokrajine, naj se ne pustijo zapeljati s podobnimi poskusi. To je del služabnikov imperializma in bi pripeljal škodo njim in njihovi državi ter je zato njihova dolžnost. Da sledijo zgledu tistih delavcev, ki smo jih zgoraj navedli, in ostanejo složni in močni v veliki družini CGIL, ker bodo le tako lahko se pogledili in razirili sindikalno gibanje.

Izvršni odbor izraža svoje odobravanje in solidarnost kmetičkim delavcem po vsej državi sprito njihove junaške borbe, ki šteje že tri žrtve. Obenem problematizirajo tujstvo Delavske zbornice, da se podvzame vsem našim delavci v organiziranju bratske pomoči in solidarnosti s kmetičkim delavci naše pokrajine.

Izvršni odbor je vedno bolj prepričan v visoke in trdne cilje naše delavskega razreda in naše države, ker so si cilji nerazdeljivi, in pozdravlja delavce goriške pokrajine s pozivom k nadaljnji sindikalni enotnosti v veliki družini CGIL.

KINO VERDI. 17: «Preteklo je vedno sedanost, in variete». VITTORIA. 17: «Karavana upornikov». M. Montez. CENTRALE. 17: «Ne brani mi ljubiti». G. Grant. MODERNO. 17: «Ključni nebes». G. Peck. EDEN. 17: «Upornik Freda». R. Young.

VELIKA ŠPORTNA MANIFESTACIJA

Dan športa in fizkulture

V nedeljo 19. junija bo v Kopru velika športna prireditev in letovadna nastop. To bo ponovno prikaz zdravilnih mladine, množični nastop telovadcev vseh vrst, pri katerih bodo sodelovali naši najmlajši pionirji, mladina, fizkulturniki, morski športniki in kolezarji-dirkači. To bo ena izmed tistih športno-fizkulturnih prireditev, ki bo prikazala rast in razvoj naše mladine, rast in razvoj nasega športa in fizkulture. Prav gotovo je, da pridejo do posebnega poudarka naši športni nastopi ob vsakoletnih prireditvah na dan prvega maja. Ni pa z tem rečeno, da je že dovolj naprednega, da je cilj že dosežen. Kot nadaljnjo notno borbo za izboljšanje in vseh drugih področjih, gospodarskem, političnem in kulturnem področju, tako stremimo za čim večjo populoznost tudi na športno-fizkulturnem področju. Tako je gotovo, da smo od prvega maja do danes ponovno nekaj napravili v izpopolnitvi športa. Ker je na dan prvega maja že nekoliko zatiskan možični letovadni nastop, da pionirji in mladina iz vasi niso mogli izvažati vaj, bo ob dnevu športa in fizkulture ta nastop.

Sporod dneva športa in fizkulture je naslednji:

- 1) Od 7 do 9 glavne poizkusne telovadne vaje; 2) ob 9 ljudski peterboj za moške in ženske. Moški: tek 100 m, skok v daljavo, met bombe, met kroglice, tek na daljavo m 500. Ženske: tekme: tek na 60 m, skok v daljavo, met bombe, met kroglice, tek na 200 m; 3) ob 9 ženska kosarka za pokal «Peter Gaudisov»; 4) ob 9 moška kosarka za značko «Padi partizanov»; 5) ob 9.30 odbojka za značko «Gradnja združinskih domov»; 6) ob 9.30 prihod veslaev iz loke v Koper; 7) ob 10 zbirne plavalne tekme: moški 100 m prosto, ženske 50 m prosto; 8) ob 10 finale v baljancanju (igrishe v Skočjanu); 9) ob 10 vlečenje vrvi; 10) ob 11 povorka športnikov po mestu; 11) ob 15 start kolesarjev za značko «La Nostra Lottaz»; 12) ob 15 začetek telovadnih vaj in lahke atletike po naslednjem sporedu: a) pregled vseh športnikov, b) nastop pionirjev od 6 do 10 let, c) nastop pionirjev od 10 do 14 let, d) nastop fizkulturnikov od 14 do 18 let, e) moški: tek na 100 m, ženske: tek na 60 m, f) tek na 1500 m (moški), g) tek na 800 m (ženske), h) finale vlecenja vrvi, i) nastop telovadcev od 18 let dalje, j) igre pionirjev, k) vaje fizkulturnikov in fizkulturnice na medlojdi «Ej tovarija», l) orodna telovadba, m) vaje s obroči, n) predstava nogometnih skupin, o) štarteta 4 x 100 m za moške in ženske, p) vaje na melodijo «Spelnde in sol»; 13) ob 18 prihod kolesarjev-dirkačev; 14) ob 18 nagradnje atletov zmagovalcev (tov. Abram); 15) ob 18.30 pričekal nogometne tekme.

Sporod povorka športnikov, fizkulturnikov, tekacev in kolesarjev, ki bo ob 11, je naslednji: Na telu povorka bo zastava ZDTV, za to vse športne zastave in nato nacionalne. Nato bodo sledile po skupinah: fizkulturnice od 18 let dalje, telovadna skupina, ki je izvajala «Spelnde i sol» - «Ej nam sonce lepše sija», narajšajnice od 14 do 18 let, skupina od 14 let dalje, fizkulturniki, ki je izvajala «Ej tovarija», telovadci na orodju, nogometni, vokalji, JA v športni obleki, moška kolesarje, moška odbojke, veslači, vlačilci vrvi, skupine lahke atletike in kolesarji-dirkači.

Šahovske beležke

Sindikalno možično tekmovalstvo istrskega okrožja za prehodno zastavico je v finalnem stadiju. V Kopru je 9. junija sindikalna podružnica pravosodnih ustanov zmagala proti sindikalni podružnici LIFA-OMNIA v razmerju 4 proti 0. V Izoli tekmovalje še ni zaključeno. Dne 23. junija bo v Kopru okrožno finale in bo podeljena prehodna zastavica, najboljše sindikalni skupini okrožja. Nastopila bo sindikalna podružnica pravosodnih ustanov v Kopru, skupina A Pomorskega tehnika v Piranu in ona mostovo iz Izole ki bo v lokalnem tekmovalstvu najbolje pisarilo.

S. C.

Komunistična partija Jugoslavije partija novega tipa

Naša Partija je imela že pred narodnoosvobodilno borbo, pred našo ljudsko revolucijo vse osnovne karakteristične leninske partije, partije novega tipa. Zaradi tega, ker se je gradila na boljševičkih ideoloških in organizacijskih načelih, je lahko v ljudski revoluciji odlično opravila svoj izredno avangardni delavski razred. Dokazala je da je sposobna povesti delavski razred na čelu delovnih množic v revolucionarno narodnoosvobodilno borbo, v tej borbi zmaga in osvobodila oblast. Z graditvijo socialističnega družbenega reda pa vodi današnja Komunistična partija Jugoslavije delavski razred in delovno ljudstvo Jugoslavije v srečnejše življenje. Komunistična partija Jugoslavije, ki je zaradi svoje borbenosti in pravilne politike postala splošno priznana ljudska voditeljica tako v narodnoosvobodilni borbi kakor v današnji graditvi socializma, je prehodila v tridesetih letih svojega obstoja težko, toda slavno pot.

Komunistična partija Jugoslavije je bila ustanovljena 1919. leta na kongresu združitve socialističnih strank in skupin. Prva leta je v Partiji še močno prihajala do zraza negativna dediščina iz socialističnega gibanja. Razen nedoraslosti vodstva je bila osnovna slabost Partije v tej dobi napačno stališče o nacionalnem in kmečkem vprašanju, zaradi česar je bil delavski razred izoliran od močnega kmečkega gibanja. Partija v tej dobi še ni bila niti ideološko niti organizacijsko zgrajena na načelih boljševičke partije. V začetku leta 1920, se je pričel v vodstvu Partije frakcijski boj, ki je v tej dobi zavzel ostre oblike glede na vprašanja o ceni situacije in strategije ter taktike Partije. Toda že prva leta dela in borbe Partije kažejo navzlic vsem slabostim, da je Komunistična partija Jugoslavije od svoje ustanovitve stopila na pot ostrega revolucionarnega razrednega boja.

V dolgotrajnem procesu, ki se je razvijal v izredno težkih pogojih globoke ilegalnosti je naša Partija zrasla v partijo novega tipa. Nad 25 let se je Partija borila na čelu delavskega razreda pod neprestanim preganjanjem, ki je posebno ob šestofranjski diktaturi dobilo značaj pravega pokončavanja članov Partije in komunistične mladine. V teh težkih borbah je Partija jeklenela in se boljševizirala. Po dolgotrajni in ostri borbi je bilo osvojeno pravilno stališče o nacionalnem in kmečkem vprašanju. Partija se je krepila tako ideološko kakor organizacijsko. S teoretičnim in političnim dviganjem članstva, v borbo za čistost Partije je bila dosežena njena enotnost. V teh težkih borbah Partija na čelu delavskega razreda so bili premagani ostanki negativne dediščine socialističnega gibanja.

Borba za boljševizacijo naše Partije je najtesneje povezana z delom tovariša Tita. Revolucionarni proletariatski delo deželo dolgo ni mogel uveljaviti svoje moči v boju proti izkorsičevski oblasti v starji Jugoslaviji prav zaradi tega, ker ni imel pravega orožja — partije resnično novega tipa. Frakcionštvo, v vrhovih Partije jo je razjedalo in slabilo. To je bil eden glavnih vzrokov, da Partija ni mogla hitreje po poti boljševizacije. Partija je v mednarodnih krogih obupavala nad našo Partijo in niso verjeli, da bi bila sposobna očistiti svoje vrste. Toda Partija je to nalogo izvedla. Tovariš Tito pravi o tem na V. kongresu KPJ: «Konec leta 1937, se je končala nemogoča situacija, ki je vladala dolgo vrsto let v Komunistični partiji Jugoslavije. V letih 1937 in 1938, so bili odstranjeni iz Partije in vodstva zadnji ostanki frakcijskih in grupskih elementov, katerih škodljivo delo je 15 let zaviralo razvoj in boljševizacijo KPJ». Z

očiščenjem lastnih vrst je Partija okrepila svojo avangardno vlogo. Nenehno je krepila svojo enotnost in železno boljševičko disciplino na osnovi demokratičnega centralizma in zavestnega izpolnjevanja nalog.

Eno najvažnejših vprašanj ki omogočajo partijo kot partijo novega tipa, je vprašanje, kdo je lahko član partije. Kratak pregled razvoja tega vprašanja nam kaže, kako je šla pot naše Partije v borbi za osvoboditev boljševičkih organizacijskih načel. Statut naše Partije, sprejet na V. kongresu, določa leninske pogoje za članstvo, ki so v naši Partiji, v praksi že dolgo vrsto let, in prav: «Član Komunistične partije je lahko vsakdo, ki priznava program Partije, dela v eni izmed njenih organizacij ali se podreja sklepom Partije in plačuje članarino. Prvi statut KPJ, ki je bil sprejet aprila 1919, ne določa pogojev za članstvo Partije. Drugi statut, sprejet na II. kongresu KPJ leta 1920, sicer določa, da mora član Partije delati v Partiji, vendar se to delo ne veže z eno izmed partijskih organizacij. Zaradi tega tudi ta statut ni stonel na dosledno marksističnokomunističnih organizacijskih načelih. Tretji statut ima iste posebnosti kakor drugi. Četrti statut, ki je bil sprejet na III. kongresu KPJ leta 1926, sicer pravilno postavlja pogoje za članstvo v Partiji, toda Partija se navzlic temu ni mogla postaviti na zdrave boljševičke organizacijske temelje zaradi močnih rušilnih frakcijskih bojev v vrhovih Partije. Da je lahko postala naša Partija prava revolucionarna Partija, sposobna povesti delovne množice Jugoslavije v borbo za oblast, je morala najprej očistiti in okrepiti svoje vrste. Pravilno stališče o vprašanju, kdo je lahko član Partije, se je v praksi uveljavilo šele z očiščenjem Partije vseh škodljivih elementov. Naša Partija je postajala partija novega tipa v ostri borbi s frakcijskimi in oportunisti, a čiščenjem lastnih vrst vseh škodljivih sopotnikov.

Moč naše Partije je v njeni enotnosti in najtesnejši povezanosti z množicami. Dejstvo, da delovne množice Jugoslavije sledijo politiki Partije, da priznavajo njeno vodilno vlogo, da govorijo o njej kot svoji najdragocenejši pridobitvi, je posledica borbenosti in pravilne politike Partije. Komunistična partija Jugoslavije je kot prava avangarda delavskega razreda Jugoslavije tudi v najtežjih časih bila na čelu delovnega ljudstva in mu kazala pot do zmage. Povedla je delovne množice Jugoslavije na oblast znanja je skovatj bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije, pravilno rešiti nacionalno vprašanje, ustvariti novo revolucionarno ljudsko armado ter najbolj množično enotno politično organizacijo Ljudsko fronto. Prav preko Ljudske fronte, ki pri nas nima oblike koalicije, marveč je dejansko enotna politična organizacija delovnega ljudstva, ojačevala v krvavi borbi, je Partija najtesneje povezana z množicami. Tako močno, enotno, vseljudsko politično organizacijo je mogla ustvariti le partija novega tipa, taka partija, kakršna je Komunistična partija Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu.

Očiščena frakcijskih elementov in prečiščena v težkih borbah je bila Komunistična partija Jugoslavije pripravljena na borbo z najhujšim sovražnikom delavskega razreda — s fašizmom. Zaradi tega, ker je imela od prvega dne oborožene borbe pravilno politično linijo, zgrajeno na znanstvenih osnovah marksizma-leninizma, so delovne množice Jugoslavije smele stopale v borbo pod njenim vodstvom. Pod vodstvom naše Partije in tovariša Tita so jugoslovanski narodi v narodnoosvobodilni borbi izvedli socialno revolucionarno in zrušili oblast buržoazije ter upostavili ljudsko oblast.

Izkušnje mednarodnega delavskega gibanja v zadnjih desetletjih popolnoma potrjujejo pravilnost nauka marksizma-leninizma o partiji novega tipa. Komunistične partije, zgrajene na boljševičkih ideoloških in organizacijskih načelih, so lahko zmagovalno poveste delavske razrede v revolucijo in na oblast. V tem, da je bila naša Komunistična partija Jugoslavije prihaja ponovno do izraza moč partije leninskega tipa, dosledne revolucionarne partije.

V zadnjem času razni sovjetski pa tudi drugi «teoretiki» zelo mnogo pišejo in razpravljajo o partiji novega tipa. Pri tem pa na vse mogoče načine maliciozno rešnico o naši Partiji. V teh člankih je obvezno odstavek z nekaj vrsticami, s katerimi člankarji «dokaz-

ujejo» izdajstvo KPJ seveda ne z dokazi, ampak s črko resolucije Informbiroja. Tako dokazujejo pravilnost resolucije Informbiroja s samo resolucijo Informbiroja. Tako na primer piše v «Pravdi», glasilu CK VKP (b), L. Slepov in članku «Velika sila leninskega-stalinskega nauka o Komunistični partiji» med drugim: «... Bratske komunistične partije, ki grade svoje vrste po vzorcu in zgledu Boljševičke partije, se neizprosno bore proti vsrkšnim oblikam oportunitizma in nacionalizma ter branijo čistost marksističnokomunistične teorije, čistost leninsko-stalinskega nauka o Partiji. Vsaka kršitev leninsko-stalinskega načela o partijski zgraditvi ima pogubne posledice. To dokazuje položaj v Kompartiji Jugoslavije...» Zalem se začne stara pesem o utapljanju KPJ v nepartijskih množicah, brez vsakih dokazov, prepisana iz resolucije Informbiroja.

Da bi lahko primerjali, kako ti «teoretiki» z navdušenjem prepisujejo svoje trditve iz resolucije Informbiroja, ker drugih «dokazov» za krivdo naše Partije sploh ni in ne more biti, navajamo še citat iz članka S. Abalina, ki je izšel v moskovski «Pravdi» pod naslovom: «Klasično delo marksizma-leninizma». Tudi ta «teore-

tiko nauka o partiji novega tipa govori najprej o bratskih kompartijah in nato anarhizem» dokazuje izdajstvo v KPJ. On piše: «Nauka Lenina in Stalina o Partiji so se držale vse bratske komunistične in delavske partije. Od nikdar od leninsko-stalinskega nauka o partiji vodi k izdajstvu delavskega razreda. To nazorno dokazuje izdajška politika sedaj-

NA CESKOSLAVSKEM PO POKLICALI TUDI ŽENSKE K ODBOVNEMU DELU UREJEVANJA PROMETA. NA SLIKI JE ENA IZMED ŽEN V NAJBOLJ PROMETNI ULICI PRAGE.

vije že pred vojno partija novega tipa, globoko zakoreninjena z vsemi svojimi življenjskimi silami v delovnem ljudstvu, je bil osnovni pogoj naše zmage. V dobri fašističnega pohoda proti prvi deli socializma Sovjetski zvezi je lahko naša Partija zato, ker je bila prekaljena v borbah z frakcijskimi in oportunisti, organizirala borbo milijonov množic Jugoslavije proti fašizmu in jih povedla v boj za nacionalno in socialno osvoboditev. Tudi v današnjih gonih partij Informbiroja, v katerih vodstva se je vgnezdil revizionizem in oportunitizem, proti Komunistični partiji Jugoslavije se kaže moč in življenjska sposobnost naše Partije, partije novega tipa. Vsaka druga Partija bi se ob tako težkih udarcih in tako srditih napadih obrekovalcev in revizionistov Informbiroja na eni strani in ob napadih imperialistov z druge strani sesula kakor papirnata zgradba. Naša Partija ni vzdržala samo besnega napada združenih revizionistov in raznih imperialistov, marveč tudi uspešno razkrinkava, uspešno vodi borbo za pravilne odnosa med socialističnimi državami in hkrati uspešno vodi graditev socializma v naši domovini. V tej zgodovinski borbi naše Par-

njih jugoslovanskih voditeljev, ki so se izneverili marksizmu-leninizmu in ki razkrajajo partijo v nepartijskih organizacijah. To je vse anarhizem dokazovanje, kar ga premoreta Abalin in Slepov, fraza, pobrana iz resolucije Informbiroja, ki naj bi opravila zločinške napade na našo Partijo. Članstvu naše Partije in nasemu delovnemu ljudstvu ni potrebno dokazovati, da se naša Partija ne vplaja v nobeni nepartijski organizaciji. To je jasno vsakomur, ki kolikaj pozna pot in delo naše Partije. Razumljivo pa je, da to ne more biti jasno okorelim citologom in ljudem, ki so namenoma slepi za stvarnost v naši Partiji. (»Ljud. pravica«)

90 milijonov dinarjev za gradnje v Puli
ZAGREB, 1. — Ministrstvo za osvojenosti kraje je dovolilo kredit 90 milijonov dinarjev za graditev in obnovo med vojno poškodovanih poslopij v Puli. Sedaj popravljajo v Puli 350 poslopij s 1000 stanovanji, razen tega 7 javnih poslopij, med katerimi tudi dva velika hotela. V Puli gradijo novo delavsko mesto.

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

Vplivi ERP-a na italijansko zunanjo trgovino

Kaj so ugotovili na kongresu zunanje trgovine v Milanu

V Milanu se je preteklo nedeljo zaključil kongres za zunanjo trgovino, ki je zasedal na trgovski visoki šoli «Bocconi». Prisostvovali so ministar za zunanjo trgovino Bertone, predsednik zavoda za zunanjo trgovino Togni in predstavniki zveze industrijev, trgovcev, trgovinskih zbornic ter mnogi univerzitetni profesorji-ekonomisti. Na kongresu je imel referat tudi prof. Luzzatto-Fegiz s tržaške univerze, ki je govoril o novi italijanski carinski tarifi. G. Grioni od tržaške Zbornice TIP pa je govoril o nadzorstvu izvoza blaga v ZDA ter o uporabi kreditov v funtih šterlingih. Ostali referati: Togni je govoril o vplivih plana ERP na italijansko zunanjo trgovino. Ni sicer kritiziral ERP sam, pač pa metode in prakso izvajanja plana. Dejal je, da je pozorščki znan in umeten premik tradicionalnih prometnih tokov, nazadovanje uvoza surovin in virov energije, obenem pa se je znižala vrednost izvoza kljub večjemu obsegu za 15 odstotkov. Zmanjšanje je tudi obseg izmenjav z gospodarstvi, ki so našemu komplementarna. Izvozniki so delali pod umetnodogodnimi pogoji, ki bodo izginili. Umeten položaj dokazuje tudi naraščanje naših kreditov. Vzroki so: tendenca drugih držati nemerno visoke tečajne valute (Britanci) in notranja deflacijska tendenca. To poslednjo, ki ne dovoljuje dolgoročnih financiranj, preganjajo z zniževanjem obrestne mere». Predlaga tudi, da dajejo banke kredite na izvozne pogodbe, pri pogodbah za posebno zamudne dobave pa naj garantira država. Računa, da je v 1948 naravnih prihrankov znesel 900 milijard lir in le tretjina tega se računata, da je na razpolago za investicije. Predlaga zaradi ozdravljenega gospodarstva olajšanje fiskalne pritiska, zlasti na proizvodnjo in promet z blagom široke potrošnje. Zeli, da bi Amerika bolj na široko dajala posojila za nakup strojev, ki lahko valorizirajo vse, kar republika ima, t. j. delovno silo. Na žalost namreč do sledi kljub vsem odmorom ni prišel v Italijo niti en stroj, ki bi ga lahko kupili na ameriškem trgu, in celo znano 100-milijonsko posojilo Export-Import banke iz l. 1947 ni bilo uporabljeno v celoti.

Drugo važno poglavje, meni Togni, so zunanje tržišča. Notranji trg ne zmora več kot doslej, ker ni misliti na večje osebne dohodke. Zato se je treba obrniti na tržišča Vzhodne Evrope, Bliznjega in Srednjega vzhoda, pa tudi na afriške trge. Glede nove carinske tarife je dejal, da mora gledati na interes industrije katorkoli specializirano in standardizacijo industrije.

Prof. De Maria je govoril o sedanji in bodoči problematiki: italijanske zunanje trgovine. Omenil je, da je kongres v 1946 iznašel sistem 50-odstotne valute v italijanski zunanji trgovini. Zunanja trgovina v okviru ERP-a, je v 1948 manj upoštevana od notranje obnove. Izvoz je dosegel 57,87 odst. predvojnega in v 1947 evropskih državah. Italijanski izvoz v letu 1948 je znašal 571 milijard, uvoz 821 milijard, torej pasivna bilanca. Izvoz v 1948: poljedelski proizvodi in predvsem izdelki. Uvoz: živila (46 odst.), industrijske surovine, premog in petroleji (35 odst.), industrijski polizdečki (11 odst.), izdelki (8 odst.). Izvoz je največji v evropske kontinentalne države — 31 odst., šterlingi področje je drugo po vrsti z 19 odst. in tretje dolarstvo z 17 odst. Argentina okrog 15 odst. Nato po vrsti ZDA, Švica, Vel. Britanija, Indija, Pakistan, Francija. Ves evropski izvoz je 61 odst., v obdobju Ameriki pa 21 odst. Izvoz v obdobju dolarja je nasproti 1947 nasprodoval za 5 odst. na 17 odst. Izmenjava z ZSSR in Vzhodno

Evropo pa je ostala neizpremenjena. To so posledice ERP-a, ki se ne morejo ponavljati brez škode. Vse ERP-države so imele v 1947 7.049 milijonov dolarjev deficita, v 1948 4.979 milijonov dolarjev. Za konec ERP-a treba pripraviti 1) tržišča v Vzhodni Evropi, 2) obnoviti nemško proizvodnjo, 3) obnoviti evropsko industrijsko opremo, 4) v prvih letih po ERP-u bo treba uvesti režim gospodarske avsteritije — resnosten — ker evropska sredstva ne bodo zadostovala, da se pokrije sedanja potrošnja (ki je v Italiji, Franciji itd. po mnenju Angležev, soobno laikusna! — op. ur.). Italija mora torej usatiti predvsem industrijske in poljedelske stroje in naprave, znižati obrestno mero, reorganizirati parastatalne industrijske komplekse, brezobzirno ukiniti nekoristne javne stroške, omejiti potrošnjo luksuznega blaga, ukiniti davke, ki ovirajo izvoz. Ti naj se prenesejo na dosegeni dobiček. Pričeti bi treba imesticijsko politiko in ekspanzijo v zunanji trgovini. Zagovarja odpravo vseh birokratskih omejitev (izvoz je podrejen n. pr. ministarstvu za zunanjo trgovino, in-dustrije, financ, Zavodu za tečajne «Cambiali», carinski upravi, Zavodu za zunanjo trgovino, Italijanski banki in trg. bankam), sploh vsega, kar ovira prost izvoz. Biča delo ministrstev, ki otežkajo izterjanje kreditov v inozemstvu, ki bi lahko izgubili na vrednosti vsled devalvacije. Govori o zamenljivosti deviz in financiranju zunanje trgovine (vprašanje, ki zelo zanima tržaško zunanjo odn. tranzitno trgovino), kjer dela težave nezamenljivost funta. Obtožuje Anglijo, ki nasproti šterlingim državam izkorišča položaj. Zato Italija ne more doseči, da bi bila sprejeta v šterlingi klub. Kongres naj bi opozoril inozemsko javnost na te težave.

Prof. Luzzatto-Fegiz o novi carinski politiki

Podpredsednik združenja za zunanjo trgovino dr. Dalla Volta je govoril o trgovinskih in plačilnih pogodbah (svoobodne depize, kliring, recipročni posli, pravne in valutne kompenzacije, valute na «arabum»). Nastopil je proti bilateralnemu sistemu pogodb. Isto stališče je zastopal referent dr. Trombetta iz Genova, ki je govoril o težavah glede tečajev (funt). Predsednik IRI-ja dr. Marchesini je govoril o potrebi podpreti zasebno iniciacijo v industriji (ali bo to nova orientacija IRI-ja? — op. ur.). O novi carinski tarifi sta govorila odn. Storon in prof. Fegiz-Luzzatto. Poslednji kot statistik in vodja instituta «DOXA», ki je pred časom izvedel anketno o strukturi narodnega dohodka v Italiji, se je ustaval na zahtevi proizvajalcev žita, naj se uvoz žita ocarini z 30-40 odst. od valorem. To bi pomenilo dug cene od 4000-4500 lir za stot CIF italijanske luke, na 7000-7500 lir. Razlika nad 3000 lir krat 60-65 milijonov stotov nakupljenih žit, daje 210 milijard lir ali okrog 30.000 lir na potrošniško družino v Italiji. To bi obremenilo predvsem revne družine. Poljedelstvu bo treba pomagati tedaj z premijami, podporami itd., in ne z zaščitnimi carinami. Glede industrijske zastopa v bistvu stališče liberizma t. j. zaščititi jo je treba nasproti inozemstvu, samo ako bi propad nasproti inozemstvu konkurenčno nezmožne škodo (?) Zato naj bi tudi industrijo podprli s sistemom premij, ne pa carin. Raje podpirati deficijne industrije (avtorov teh deficijnih ni razdeljeval). Pladur, da bi se mnoga vprašanja, tudi razprave parlamentarnih komisij, obravnavala javno. Pričakovano, da je v bistvu vprašanje državnega poseganja v gospodarstvo politično vprašanje. Demagoji: državljanom naj se stvari prikazujejo v razumljivi obliki. Ko bo nekdo izvedel, da je vprašanje novega davka tudi vprašanje, ali plača sam letno 5000 lir več ali manj, se bo parlamentarno diskusijo take vrste bolj zanimal, kakor za ono, ali bo 20, stebelni državni priznani ali ne. (Zelenci bi takih besed tudi v Trstu!).

Po obsežnih diskusijah so zborovalci sprejeli dve resoluciji, eno, ki odgovarja bolj zahtevam industrijskih krogov in je lahko protekcionistične narave, drugo, liberalistične, kakor žele trgovci, izvozniki in uvozniki. Izvajanje kongresa so zanimiva in zanimanja glede ERP-a, stanja italijanske zunanje trgovine, valutnih odnosov do Britanije, narodnega dohodka itd. še bolj značilna, če se upošteva, da so jih izrekli zastopniki telekapitala in intelektualci in znanstveniki, ki ne spadajo med nasprotnike kapitalističnega gospodarstva.

O vplivu ERP-a sta govorila še prof. Lepiti in Di Fenizio. Prvi je podkrepil s statističnimi podatki izjave Tognija ter dejal, da se lahko reši vprašanje velikih izvoznih viškov v funtih — ako nečemo povečati notranjega obkroga live — tako, da se poveča uvoz, ki naj črpa blago namesto iz dolarskega, pač iz šterlingkega področja. To pa ne bo močeno izvesti, dokler se dajejo ERP-dolarji za take nakupe.

Lahko se le pospešuje uvoz. Podčrtal je, da sta trgovska in splošna politika v Italiji intimno povezani. Končno zahteva pristot za kroženje blaga, kapitala in ljudi v Italiji. Prof. Di Fenizio pa je razpravljal o italijansko-argentinskih odnosih, ki jih je poslabšal uvoz ERP-žita iz ZDA namesto iz Argentine. Italija ima danes, konec maja, 500 milijonov pesov aktivov nasproti Argentini in izvoz se ustavlja.

vsem videzu niti najmanj ne razburj italijanske nacionalistične mladih, katere glavno glasilo je in bo ostalo vse do leta 1966, ko bo lik pred avstrijsko-italijansko vojno njegov glavni urednik izgnan in bo časopis prenehal z izhajanjem.

Tudi poslanci, ki ju tržaški deželni zbor prviki enodušno pošlje na Dunaj (v Trstu namreč ne bi moglo priti niti do poizkusa istrskega upora), nista izrazilo politično opredeljena: eden je c. kr. funkcionar in bodoči avstrijsko usmerjeni tržaški župan, drugi pa trgovec brez vsake politične barve.

V tem času tržaška emigracija v Italiji skuša še bolj podgizati irendentizmu. Da bi umetno napolnila skromni obseg irendentističnega gibanja, navaja ime Trsta vedno v zvezi z imeni Benetk, Tirolske in Istre. Tako n. pr. v januarju 1963 dunajski časopis poročajo, da je kraj Viktor Emanuel sprejel nekto deputacijo emigrantov iz Juljske krajine. V tej deputaciji je Trst zastopan obenem z Istro v osebi Tomasa Lucianija; nikakor pa ni ni znano, ali je bil Trst zastopan v neki drugi deputaciji, ki je šla protestirat proti miru v Villafranki. Sicer pa ta nova propaganda naleti v Italiji na zelo hladen sprejem. Medtem ko namreč Benetke predstavljajo neobhodni cilj italijanske diplomacije in se v diplomacijo prav tako vneta žene za priključitvijo Tirolske, igra jadranski irendentizem — tako pri vladi kakor v javnosti — vlogo neobjeljene pekelce.

Takoj je treba pibiti, da ima ta naklonjenost stare in globoke korenine. Odkar je namreč Italija započela gibanje za svojo politično enotnost, je njeno vsakokratno stališče do vzhodne jadranske meje negotovo in protislovno. Kralj Karel Albert ima v svojem programu izgov Avstrijevce iz Italije. Toda do kam prav za prav sega Italija? Tu se začnajo dvomi in negotovosti: tu pride do izraza protislovje med čisto nacionalnim in pa med zemljepisno-vojskajkim kriterijem.

ANGELO VIVANTE

JADRANSKI IRENDENTIZEM

Liberalno ali vsaj liberalno usmerjeno časopisje se ni začelo izhajati. Razen uradnega glasila imamo v Trstu le take časopise, ki se popolnoma udninjajo vladi. Naš omenjen časnik «La Sferza» (Bie), ki je bil ustanovljen leta 1850 v Bresciji in ki so ga njegovi uredniki prenesli l. 1857 v Benetke, iz Benetk pa med vojno l. 1859 v Trst, da «bi tukaj» kakor z neke mirne višine gledal, kaj se dogaja v okolici.

«La Sferza» je jezikav udinjajski listič, ki ga ureja neki Mazzoldi, novinar iz Brescije, ki je bil revolucionar do leta 1849, a je potem postal pisar in slepo orodje reakcije. «La Sferza» preneha izhajati l. 1861 s smrtjo svojega urednika. Še naprej pa izhaja s precejšnjim zanimanjem občinstva manj osebni, toda prav tako protitalijanski «Il Diavoleto» (Hudiček). Začel je izhajati ob koncu 1848 in bo izhajal do konca 1870 in je dobrih deset let edina in priljubljena duševna hrana veliko in malomeščanskim slojev. Proletariat se namreč se mora naučiti branja. Zmešanost v narodnostnem vprašanju vlada še naprej: tako n. pr. neka «Gazzetta del popolo», ki izhaja med 1867 in 1873, naziva sprva Trst nemščanin, ampak italijansko mesto, pozneje pa meni, da je Trst zaradi mešanice tolikih narodnosti in tolikih verstev prav za prav «kozmpolitski».

Sle s koncem leta 1861 začneta izhajati «Il Tempo» (Cas), ki

zreali italijansko narodno misel, kakršna prevladuje v takratnem Trstu. Ta misel je do skrajnosti pevidna in oprezna. To lahko razvidno iz najznamenitejšega dogodka prve separatistične dobe, to je iz istrske manifestacije, imenovane «Manifestazione del Nessuno».

Kakor vse na novo ustanovljene deželne skupščine, tako je bil tudi deželni zbor pozvan, da izbere iz svoje srede zastopnike za dunajski parlament. Prilike so bile za Istro najugodnejše, saj je prvič po rimskih časih vstajala neka istrska provinca, ki je družila v avtonomno celoto staro beneško in avstrijsko grofijo. Poleg tega je imela Istra dobri vsak čas nazaj pravico do proste lute, ki ji je bila odvzeta v letu 1861 in zaradi katere bi postala nekako nadaljevanje in dopolnilo svojega naravnega središča Trsta. Kljub temu pa se ta prvi istrski deželni zbor izkaže dyakrat upornega: ob glasovanju stoji na 20 glasovnicah izmed 27 namesto kandidatovke imena zapisana beseda «Nessuno» (nikogar). S tem da so se vzdržale volitev svojih zast-pnikov v parlament, so prav tako protestirale skoraj vse beneške in številne tridentinske občine. Isti istrski deželni zbor sicer izglasuje neko poslanico cesarju, toda pod pogojem, da v tej poslanici ne bo nikarkršnih vdanostnih izjav ali kakšnega zahvaljevanja, ampak da bodo obrazložene v nji potrebe in zahteve ljudstva. Povsem razumljivo je, da vlada ta uporni deželni zbor takoj razpusti. Pri naslednjih volitvah so njegovi člani v manjšini in se odpravijo svojim poslanskim sedežem. Nov deželni zbor, ki so ga sestavili le glasovi vladnih funkcionarjev in kmečkega ljudstva, v polni meri popravi ravnanje prejšnjega: v dunajsko zbornico pošlje cesarskega namestnika, ki je Nemeč, in goriskega škofa, ki je Slovan, enega od tistih prvih štirih duhovnikov, ki so predstavljali v deželnem zboru takratne od javnega življenja skoraj odkrnjene Slované.

Misel in upor, ki sta prišla do izraza v istrskem deželnem zboru, so sprožili istrski irendentistični propagandisti in predvsem Comb. I: je upal na skorajšnjo osvoboditev izpod avstrijskega jarma. Toda trža-

ški liberalizem to jasno in javno obsoja. Italijansko narodno in zedn-lyvno gibanje morata nastopati v Trstu z največjo previdnostjo, če nečeta vzdružiti miljeja, ki je zanj še skoraj docela nepripravljen. «Il Tempo» je v svoji prvi številki prisiljen komentirati ravnanje istrskega deželnega zbora in pravi: «Istrani so se pustili zapeljati od neke varljive in prazne teorije, medtem ko bi bilo bolje, če bi se oprjeli stvarnega in koristnega dela.»

Toda italijansko narodno glasilo gre še dalje. V odgovor nekemu dunajskemu časopisu, ki mu očita separatistično tendenco, to tendenco javno zanika trdeč: «Zahtevamo edinote ločitev poštenjakov od nepoštevno. To je ves naš separatizem.» Toda deset mesecev potem, ko je zšel «Il Tempo» izhajati, mora njegov glavni urednik pred sodišče (ustava iz leta 1861 namreč ni obnovila tiskovne žirije iz leta 1848), da se bi zagovarjal pred kupom prekrškov.

Med mesecem oktobrom in decembrom 1862 pride v Trstu do prve tiskovne pravde, kar nam kaže na to, da je avstrijsko pravosodje mnogo strožje v ustavnem režimu nego je bilo v letu 1849 po državnem uradu. Videli smo, kako je takrat vlada z nekim ukrepom ustala obravnava proti Emiliju Solitru, ki se je bil v «Giornale di Trieste» izjavil za Italijo. Vse drugače pa je v letu 1861. V tem letu avstrijsko sodišče najde dokaz protidržavnega in prevratnega delovanja že v samem golem poročanju o italijanskih dogodkih, ki ga «Il Tempo» objavlja od svojih dopisnikov v Milanu in v Torinu, in celo v neki glasbeni kritiki o Verdijevi skladbi «Il ballo in maschera». Obtoženec pa s svoje strani išče v istem časopisu dokaze o svoji zvestobi do Avstrije in zati — kakor smo pravkar videli — ni treba koi ve kakšnega upora. Proces se konča tako, da je glavni urednik obsojen na osen, njegov sodolavec in soobtoženec pa na dva meseca zapora. Poslednji je duhovnik, spreten in ujedljiv novinar don Paolo Tedeschi, ki bo čez nekaj časa izstopil iz duhovskega stanu.

Način, kako se «Il Tempo» brani pred avstrijskim sodiščem, po

(Nadaljevanje sledi)